

- انقلاب یولوندا

ادبی - سیاسی مجموعه

هر نمره ۳ تومن

۶

دیجیتال کننده : نینا پویان

..... انقلاب یولو ولیبرال بورژوازیا

■ امامین مردمی و ضدا مپریالیست خطینین مخالفلری ، امریکا امپریا - لیزمینین نقشهسی اساسیندا اجرایه قویدوقلاری توطئه لر نتیجه سینده اسلامی جمهوری نظامی و ایران ملتینین تحسینه لایق و بویوک انقلابی زیان گورور . سون حادثه لرین جریانیندا نه تک بیر عده ضدانقلاب ، مغرر و احیاناً آلت فعله انقلاب رهبری و مبارز روحانیلره توهینا تندی و نه تک لیبرال بورژوازیایه وابسته عنصرلر علنا هر جور درین اصلاحات اوجمله دن تورپاقلاری تورپا قسیز کندلیلر آراسیندا بولمک علییه - قالخدیلازه بلکه هم سول افراطی و هم ساغ افراطیده باشلارینی قاوزایب ایکی طرفدن ئوز خرابکارلیق فعالیتلرینی شدتلندیریرلر .

■ سون حادثه لر و لیبرال لارین جان آتمالاری گوستردی کی بو سولوساغ افراطیلر بئکار اوتورما ییبیلر . خراسان ، اصفهان ، قم ، تهران و حتی قهرمان شهریمیز تبریزده بو قارا قوه لرین فعالیتی وسیع مقیاسدا عملی اولدو کی انقلابین بوتون حقیقی قوه لری نظرینده چوخ ناراحت اشدیجی دیر . بو آرادا بو نکته یه توجه ضروریدیر کی اگر سول افراطی و آمر - یکا ئی قوه لر ، افراد و گروه کلری خرابکارلیغا ، اعتصابه تظاهرات ، قتل و کشتارا تحریک ائتمک ایله اوضاعی متشنج ائدیرلرسه ، بونون مقابلینده ساغ افراطی و قشری قوه لرده ، تعصب و تعبدی منطق و ارشادین جانشینی ائتمک ایله نا آرا ولیغا دامن وورورلار .

■ بو آرادا لیبرال بورژوازیایه وابسته روزنامه و مطبوعاتدا وار قوه لری ایله مختلف سیاسی قوه لر آراسیندا اختلاف و شکافی درینلشدیر - مئو عملا برژینسکی نین نقشه سین بیاده ائدیرلر و امام امتین دئدیگی کیمی "بیله بیلمه یه آمریکا یا قره نوکرلیک ائدیرلر ."

■ هم سابق رژیمین قالیقلاری همده انحصار طلبلر ، لیبرال بورژوازینی ئوز عمللری و بیس نیتلرینده روحلاندیریرلار . آزادلیغا چیخمیش ، بیزیم وطنده ایندی وجوده گلن وضعیتدن نجات تا بماق ایچون نه تک انقلابین بوتون حقیقی قوه لرینین سوز و عمل بیرلیگینه ، بلکه عین حالدا هر جور قشریت و تعصبدن اوزاق گزمگه احتیاج واردیر . هم شاهسیر بیر مشروطه -

نی و آمریکا دان "کارت سبز" آنلارین بیس نیتلرینین یا شاماسیننی ایستهین سازشکار لیبرال بورژوازی ایله مبارزه ائتمک و همده عینجا لدا حقیقی انقلابی قوه لری هر گون بیر بهانه ایله آزمگه و شرمک بیر یئرده بیغیلابیلمز.

■ آزادلیغا چیخیش وطنیمیزین مشکلاتینین بیر قسمتی بوندا ناشی دیر کی یوخاری سطحده مسئول مقاماتین بعضیلری، نوز نظرلریندن سیوا ی آیری نظراتی حتی ائدیتمگه حاضر دگیلر.

■ بو بعضی مقامات ائتمک لازیمدیر کی هر بیر حادثه و مسأله یه یالنیز انقلابین منافی گوزوندن باخمالیدیرلار. سون گونلرده خاین و سازشکار لیبرال بورژوازینین مختلف و رنگارنگ بلندگولری بو ویا دیگر چاتیشما مازلیقلاری بهانه قرار وئریب، گئنیش هاییکوی سالیب مختلف شایعه سازلیغا آل آتیلار. لیبرال بورژوازینین تئوریسینجه ایران "پرتگاه" آغزیندا دیر. بو سوزو غربی اربابلاردا دئییرلر و گویا مملکتیمیزه حاکم اولان رژیم "پلیسی و فاشیستی" بیر رژیمدیر؟

■ آمریکا نین سلطه سیننه بیزیم مملکتده مطلق سون قویولوبدور. مشاور لر و مستشارلارین وجودوندان خبر یوخدور. سابق رژیمین بیر چوخ پیچ مهربه لری نوز جنایت و خیانتلرینین جزاسینا چا تدبیریلدیلار. چا یقین و غارتین بیر چوخ درجه ده قباغی آلینیبیدیر. اسلامی جمهوری نظامی ایسه بوتون افرادین آزادلیق و حریت ضمیر یا یه سینده قورولوبدور. و بوله لیبرال بورژوازینین منافی ایچون خطرناک دیر.

■ نوزونو انقلابی سانان بیر شخصین وظیفه سی نقصانلارین ریشه سین گوسترمک دیر. اولاری یئکلتمک یوخ، بلکه رفع ائتمک ایچون یول گو- سترمک لازیمدیر. اودا یالنیز انقلاب یولو خلقی و ضدا مپریالیستی بیر یولدور.

ایران خلقونون اصل دشمنی آمریکا امپریالیزمیله مبارزه ائتمک ایچون بیرلشک!

ستار

ستارین یاراسی گولر
ستارین یاراسی آغلار
توگولموش قانی کیم سیلر؟
درین یارانی کیم باغلار؟

سئلر کیمی آدی آخیر
قارانلیقا اولدوز تاخیر
آلقیش ایله اونا باخیر
"بوزدومانلی بؤیوک داغلار" *

ستار دوروب باخا باخا
سسی گلیر آخا آخا
هرکیم گونه پالچیق یاخا
گونش اونون المین داغلار...

عمران صلاحی
تهران - ۵۹/۵/۲۰

* بو مصراع تورکمن خلقینین بؤیوک
شاعری مختومقلی فراغی دن دیر.

ع. سلامی

سن دؤء یوش!

سن باخما ای یولداشیم!
سن باخما ای قارداشیم!
قوی بو، نه ده بییر، ده سین!
قوی او، نه ده بییر، ده سین!
بو تورپاق لار سنیندیر،
بو اویماق لار سنیندیر!
آلینده تفنگ، دؤء یوش!
دؤء یوش، دؤء یوش، سن دؤء یوش
آزادلیقی تاپ ئوپوش!
آذر - ۵۹

اوشاق لار!

گلین - گلین اوشاق لار،
قیرمیزی گون چیخیدی،
یئل بابانی بیخیدی،
داها یاغمیر کسب قار،
گلین بیفاق قارلاری،
بابانی دوزه لدهک باری!

***

دیریلیک سیس فونینلی

یئنه آخشام چاغی گون یومدی گو؟ زون
گوندوزون چشمه سی بیردن قورودی
گو؟ لگه لر کیلگه لی ساچ تک آسیلیب
چالاچوققورلاری ظلمت بورودی .

کلدی دولتی ایوه شادلیق ایله
قاباغا یئددی خوروش دو؟ زدی یئنه
نوجوان قیزلار اوغوللارمی ایچوب
نارنین جان دئدیبلر بیر بیرینه .

یئنه هیسلی قره دام داش کومه ده
آجلارین سمفونی سی باشلانندی
یئنه سولغون پاییزین یارباغی تک
آتاسیزلارین اوزی یاشلانندی .

ساوالاندان باشینی قاو زادی آی
باخدی ظلمتده بوغولموش اوتاغا .

نه اوتاق ؟ قاب لاری دستارخانی بوش
بنزه بیردی ایچی بوش بیر قالاغا .

بیر یازیق کندلی ، اوجوق بیر گو؟ مه ده
دارتینیب دردیله فالخیزدی باشین
دئدی : " آخرنه زامان قورتاراجاق
بو مصیبت ؟ " گو؟ زونون تو؟ کدی یاشین .

انقلاب اولدو اکینچی گو؟ زون آج !
سن گرکدیر قره گوردان چیخاسان
همت ائت ، انقلابین قلبی کیمی
خانلارین قصرینی بیردن بیخاسان

کند سیزبندیر ، اونی خانلاردان آلین
ساخلایین جان کیمی ، ناموس کیمی
اوخیون سیزده آزادلیق غزلین
سس سالین عالمه ناقوس کیم .

محمد علی هیدجی

محبت اهلی ملام و مذمتہ باخماز،
بوسو زلرہ قولاق آسماز اگر حقیقتی وار،
من اول کسم کی هوی و هوسله مشهورم،
اوسرخوشام کی آدیم عشقله اولوبدور جار،
اگر گو زهلری سٹومک منیم گناھیمدیر،
بو بیر گناھدیر، اوندان من ائتمم استغفار.

خلقه صداقتله خدمت اعدنلرده بیر
چوخ صفتلرین اولماسینی توصیه ائدن شاعر،
عموئر بویو سیاسی - اجتماعی مبارزه لرده
داخل اولوب، حیاتیینی ظلم آلتیندا از یلمیش
خلقینه وقف ائدهرک، ئوز تجربه لرینی دفعه -
لرله مبارزلره "نصیحت" عنوانی ایله بیان ائدیر.

غرور و نخوتی قوی یانه، خلقیوی ائله خوش،
هر اول کسه یئتیرن، وئرسلام، دهء شاباش!
حدیثدیر یاشاماز اول کیم اینجیدهر خلقی،
یامانلیق ائتمه، یاماندیر یامانلیغا پاداش.

همچنین او، قهرمان آذربایجان خلقینین بیر
چوخ انسانی و گوئل صفتلرینی دفعه لرله قید
و تأکید ائدیر. بودا اونون شعریتینین نقدر
خلقلیک مضمونلاری ایله دولو اولدوغونو
شوتا یئتیر.

۲

بیلدیگیمیز کیمی آذربایجان فیلسوف
شاعرلری عقل و عشق مقوله سینده، هر زمان
عشق و ایمان و اینامی عقلدن مقدس و مقدم
سانمیش، و عقل دئدیگده، یئرسیز مباحثه
آپاران متکلم لر و محد تلی نظرده آلمیشلار
اونلارین دارباخیشلی متافزیک اساسلی
فلسفه لری ئونونده جبهه یاراتمیشلار. فضولی
"عقل تدبیر" ینی "ناصح" عاید بیلیر و
"عشق منعین" اوندان قبول ائتمه مگی توصیه
ائدیر.

منه بو عقل اذیت ائدر دور، ای ساقی!

دئین فیلسوف شاعر مولوی نین "پای
استدلالیان چوبین بود!" "شعارینا اشاره
ائدهرک دفعه لرله ئوز طرز فکرینده عشقین
دوشونجه ده اساس اولدوغونو ایره لی سور مو -
شدور. آما بوراسی چوخ جالبیدیر کی هیدجیده
اولان عشق، دنیوی و ملموس عشقدیر. بو عشقه
"هوی - هوس" دئینلرده واردیر:

اقول الجارتی و الدمع جار
ولی عزم الرحیل الی الدیار

مشهور مخمسینی چوخ اوستاد لبقلا
آذربایجان دیلینده تضمین ائدیبدیر. بو
تضمینین بیرنجی بندی بئله دیر:

منم غم دوشگونو غربت دوچاری،
پوزولموش گلشنی، سولموش باهاری،
کوء نول آغلار گئده دیدیم کنده ساری،

اقول الجارتی و الدمع جار
ولی عزم الرحیل الی الدیار. . الخ

قرآن مجیدین آیه لری و احادیث و
اخباردان نمونه لری چوخ اوستالیقلا بعض
شعره چکیر، مثلا مشهور آیه ولاتمش فی الارض
مرحان الله لایحب کل مختال فخور (سوره
لقمان آیه ۱۷) ی

بول گئندنده بیتره باخ، یاخشی دگیل نخوت و ناز
کلیر الله آجینی، منع قیلیب بو بیتریشی.

یا مثلا ابوعلی سینانین "اشارات"
اثرینده سوء یله دیگی "العارف هس و بش و بسام"
جمله سینی بیر بیترده بئله نظمه چکیر:

دئیهرلر عارف هس و بش دیر بسام
همیشه طالب دیدار شاد دیر، بشاش!

مثلا آذربایجان خلقی نین آتا و آتایا،
قوجالارا، اوستادلار و آغ ساقلالارا و قوناغا
حرمت کیمی گوئل سنت و رسم لرینی دفعه لرله
تکرار و تأیید و نصیحت شکلینده بیان ائدیر:

آتاسینا عاق اولان ای بالام چوء رهک تاپماز،
آتایه قوللوق ائله گر اودا بوخوندور تاب.

گئده دده سنه بیرایش بو یوردو بورما بویون
ننه اگر سنی دوئیدو آشاغی ساللاما باش.

حرمت ائله قوجایه، قوناغی عزیز دوت
أل دوت بالام بیخیلمیشا، اول عاجزه کوء مک.
دانایه اول غلام، سنه ئورگدیب ادب
اوستاده قوللوق ائله، وئریبدیر سنه أمک!

فارسجا یازدیغی دانشنامه ده آذربایجانلی
سنت صاحبی اولدوغونا بئله فخر ائدیر:

به گیتی همین بس مرا افتخار،
که نامم به مهمان نوازی ست جار.

اوج دیله تکمیل مسلط اولان شاعر،
آذربایجانین عرب دیللی ادبیاتیندانداندا،
غدالانیر، الهام آلیر و فایدا آپاریر. بو
ساحده هر شئیدن اول، "شیخ اشراق"
مشهور اولان شیخ شهاب الدین سهروردیه
نظری وارد دیر. اونون بیر چوخ تک بیت لرینی
آذربایجانجا یا ترجمه ائدیبدیر. حتی اوشیخ
اشراقنین عرب دیلینده یازدیغی:

حافظین مشهور:

اگر آن ترک شیرازی بدست آرد دل مارا ،
به خال هندویش بخشم سمرقند و بخارا را .

شعرینده بئله بیر نظیره یازمیشدیر:

اگر بو تورک آلا کو، نلومو منیم آلینه ،
باغیشلارام تئلینه اردبیل و خلخالی .

آذربایجانین فارس دیللی
ادبیاتیندا اعدالانان هیدجینین شعریتی،
بیر جوخ یئرده نظامیه توجه ائدیر،
آذربایجانجا یازدیغی فلسفی اوزون بیر
مثنویده وزن و موضوعی نظامی نین ئولمز
" مخزن الاسرار " یندان آلان شاعر بیر جوخ
یغرده اونیون بیتلرینی عینا ترجمه ائدیر:

مثلا:

نظامی:

پرده براندازد برون آی فرد ،
گر منم آن پرده به هم درنورد .

هیدجی:

پرده نی سال دور بیئه گنت تک اوتور ،
گر منم اول پرده ، بیغیشدیر، گو، تور!

بئله بیر تأثیرلر شاعرین چاپ اولموش
دیوانیندا یئر- یئر راست گلک اولور، اونون
شعریتینده هم نسیمی و همده فضولی سایه سی
واردیر . اساسا شاعر فضولینین فلسفی
خلاقیتمندن مستقیم الهام آلیر . فضولی

عرب و فارسی دیلرینه مسلط اولان
شاعر، بیر جوخ یئرده کلاسیک عرب و فارس
ادبیاتیندا ندان الهام آلیدیر . فارس
ادبیاتیندا اونون جوخ سعدی و حافظه
نظری واردیر .

مثلا حافظین:

اگر رفیق شفیقی، درست پیمان باش ،
حریف حجره و گرمابه و گلستان باش .

مطلعلی شعرینی آشاغیداکی کیمی استقبال
ائدیر:

من اول رفیق شفیق درست پیمانم ،
حریف حجره و گرمابه و گلستانم .
بوگون ئوزو سوؤزو دوزگون اگر تاپیلسامنم ،
بو سوؤز دگیل من ئوزوم بوسوؤ زومده برهانم .
منم کی مهر و وفا مسلکینده سالارام ،
منم کی صدق و صفا کشورینده سلطانم .
من اول بلایه دوؤ زن جان اوزن جفاچکنم ،
همیشه دوست بولوندا قادایا قالخانم .

باشقا یغرده حافظ دئیر:

مدعی خواست که آید به تماشاگه راز
دست غیب آمد و بر سینه نامحرم زد .

هیدجی ایسه:

ایستهدی بو خلوته دیو دغل
قویسون آیاق سینه سینه دگدی آل

شاعر جوانلیغیندا هیدجی یوخ "مغنی"
 تخلص ائدهرمیش ، دیوانیندا بو تخلص ایله
 گئدن شعرلره نسبت ، هیدجی و یا هیدجلو
 تخلصوشعرلرداها کامل واجتماعی - سیاسی
 مفکوره باخیمیندان اولغون و بیئتگیندیر .
 شاعرین اثرلرینین هر طرفلی تحلیل و
 تشریحی ساده بیزایش دگیلدیر . بیز یالنیز
 اونون آذربایجانجا دیوانین بیر اوخوجوکیمی
 اوخویوب ، تأثر-اتیمیزی یازدیق . گلجکده
 بوفیلسوف شاعریمیزین باشقا ایتگین جنوبی
 آذربایجان شاعر و عالمری کیمی اثرلرینین
 دقیق و علمی پرنسیپلی ثویره نیلمه سینه
 اومید بسله بییریک .

ح . دوزگون

.....

۱- یوخی زنجان شیوه سینده یوخودور معادلی
 اولاراق ایشله نیلیر .

۲- ئوزونچی زنجان شیوه سینده ئوزون ایچون
 معادلی اولاراق ایشله نیلیر .

۳- ایسترهن - زنجان شیوه سینده "ایسترهن"
 دئمکدیر .

۴- توتون زنجان شیوه سینده توستو دئمکدیر .

کیمی هر اوج دیلده موفق و درین فلسفی و
 سیاسی مضمونلو شعرلر یازان هیدجی ، عینی
 زاماندا زنگین آذربایجان فولکلورو و ساده
 انسانلارین دانشیق دیلیندنه تأثیر
 آلمیشدیر . اثرلرینین بیر چوخ بیئرینده
 مختلف فولکلوریک ناغیل اصطلاح و ضرب-
 مثل لره راست گلمک اولور . بو اصطلاح و
 ضرب مثل لردن نمونه وئره لیم :

آورک یانار من اگر ناله ائیله سم ، نه عجب ،
 اودون یاناندا گلیر جوشه سسلنیر قازقان !

* * *

آس جان قولاغینا بو سوء زو ، تنبل اولمادور ،
 گئت ایشله تاپ چوره ک ، یوخی ایمان خدایه
 (آج !)

* * *

مثله وار کی ایگید اوندو ، دوققوزو دوندو

* * *

اوجاغی اوتلا بالام ، آس پیشمز ئوز - ئوزونه ،
 هر اول سئوهر آورگه آس ، توتون گئده ر
 (گوء زونه .)

جهان مثله دگیرمان ، فلک اونون داشی ،
 آدم کی گیردی دگیرمانه ، توز قونار اوزونه .

* * *

بو سوء زلری آنلاماق جتیندیر ،

بوردا دوه سگریلیر آیاغی

* * *

بو او چوئلدور قاناد سالیبر قوشلار ،

بو او یولدور قاطر سالیبر دیرناق !

فلسطین، تاریخ و شعر

بیغیب - یازانی : مرتضی اصلان

فلسطین، اسکی بیر ئولکه دیرکی ایللر بویو عثمانلی امپراطورلوغو اونا حکومت ائدییدیر. بیرینجی دونیا محاربه سی باشلاناندان سونرافلسطین، انگلیس سرپرست لیگی آلتینا کئچدی و ۱۹۴۷ - نجی ایله قدر کی صهیونیست لر تجاوزی باشلاندى، اوزاملار فلسطینی انگلستان اداره ائدیردی.

صهیونیست لر، عثمانلیلار زمانیدان اللشیردیلر ئوز شوونیستی خولیلارین ایره لی بیتریمک ایچون فلسطینی اشغال ائدیپ و نژاد پرستانه حوکومت قورسونلار. ۱۹۴۲ - نجی ایله ده صهیونیزم کنگره سی نیویورک دا تصمیم توتدو فلسطین ئولکه سین اشغال ائدیپ و عربلری ئوز دده - بایا بیئرلریندن ائشیکه سالسینلار. بو تصمیمی تئزلیک ایله " امریکا " و " انگلیس " دولت لری بیر مملکتین نماینده لریندن دوزلینمیش بیر کمسیونی فلسطین ماجراسینا بیئتیشمک ایچون او مملکته یوللادی. سگیز مملکتین نماینده سی اسرائیل آردا بیر دولتین تشکیل تاپماسینا علاقه گوستردیلر و ملل متحد سازمانی عرب و بیر سیرا آسیا دولت لرینین مخالفتی ایله فلسطینین بولونمه سینه رای وئردی. فلسطین بولونمه سیندن سونرا، فلسطینلی مسلمان و مسیحی عرب لره صهیونیست لر طرفیندن آزار و اذیت ائتمک باشلاندى. فلسطین یاواش - یاواش صهیونیزم اشغالینا کئچدی. مسلمانلارین و حتی مسیحی لرین مذهبی بیئرلرینه تجاوز اولوندو، خلقین ماللاری غارت اولدو و اونلارین اوتوراق ائولری توپراغی ایله بیراولدو. بورادا، " دیرباسین " کندینین ماجراسینا و او ماجرادا صهیونیست لر جنایتینا اشاره - ائتمک اولار، کی :

۳۲ یکی ایل قاباق، فلسطینده بیرعه ده صهیونیست لردن " دیرباسین " کندینه حمله آپاردیلار. اونلار رحم سیزجه سینه قتل عاما آل ووردولار. بو حمله نین نتیجه سینده ۲۵۴ نفر بوکندین اهالی سیندان ئولدولر. اوزمان انگلیس لیلر فلسطینه حوکومت سووردولر. فلسطین لیلر انگلیس دولتیندن ایسته دیلر کی بو قورخونج جریانین حاققیندا تحقیق ائتسین. حوکومت ، بوایشه حاضر اولمادی. عربلر، " ژاک دورین فلسطینده، اولان قیرمیزی خاج سازمانی نین نماینده سینین یانینا گئتدیلر. او حاضر اولدو، کنده گئدیپ، اورادان بیر گزارش تهیه ائتسین. آقای ژاک دورین نین گزارشی چوخ دهشتلی ایدی. او بیرو انباریندا ۱۵۰ ئولو ، اونون یانیندا ۴۰ یا ۵۰ باشقا ئولو تاپمیشدیر. دئمک کی تاپلمیش ئولولر اوست - اوسته ۲۵۴ نفر ایدی. اونلارین دا ۱۴۵ - ی آرواد ایمیش لر کی اوتوز بیئشی یکی - جانلی ایمیش ، ژاک

دورینه ټولولرین آلتیندان بیر آلتی یاشلی قیزی تاپمیشدیر کی حله دیری قالمیشدیر. البته، صهیونیستلر بیرنله کشتاردان سونرا راضی قالمایب، ټولدورولمین ۱۵۰ آرواد - اوشاگی لوت ائدیپ، اوست آچیق ماشینلاردا اونلاری بیر یهودی اوتراغی اولان محلهیه آپاریب، اورادا دولاندیردیلار. بو محلهده رحم سیز صهیونیستلر گناه سیز آرواد - اوشاقلاری داشا یاسدیلار.

بو بوءوک جنایت " ارگون " آدلی آدام ټولدورمک سازمانینین توسطیله انجام تاپمیشدیر. بو سازمانین رهبرلری موشه دایان، مناخیم بگین و اسحاق رابین ایمیشلر.

البته بونودا دئمک لازم دیر کی بو اونلارین بیرنجی حملهلری دگیلدی. دوردآی اوندان اول صهیونیستلر " صعصع " کندینه ده حمله آپارمیشلار و ۴۲۷ عربی ټولدور موشلر. " سلامه "، " بئرعفس "، " کنه " کندلرینده ده چوخلو مسلمان ټولدورولر. دیریاسینه حمله اولان آیدا، " قسطل "، " لجون "، " ساریس "، " طبریہ "، " حیفا "، " یافا "، " عکا "، " ناصرالدین " و " کتمون " ادا حمله اولوندو. دیریاسیندن سونرا " قولونیه " کندی ده صهیونیستلرین آینه دوشدو. اوزمان، بیر روزنامه یازدی: " صهیونیستلر نئجه ائوی منفجر ائدیپ، بیر کندی ده اودا چکدیلر. " اونلارین بواپشدن تکجه پیشیک ټولدوروب، گوءر قورخوتماق منظورلاری وارایدی. و اونلار بو جنایتین شرحینی چاپ ائدیپ، بوتون عرب کندلرینده دیوارا یاپیشدیردیلار. بلندگو ایله بیت المقدسین عربلر اوتراغی اولان طرفده عربی دیل ایله دعیردیلر " اگر ائولرینیزی ترک قیلما ساز، سیزین ده سرنوشتینیز دیریاسین تک اولاجاق. "

بو جنایتدن سونرا فلسطین اهلی دسته - دسته ټوزیوردلاریندان قاچدیلار. تئزلیک ایله صهیونیست سازمانلارینین جانی لرینین آدام ټولدورمکلری دونیا خلقیرینین - قولاغینا چاتدی. اسرائیل دولتی دونیا خلقلرین تولاماق ایچون خبر وئردی کی بو جنایت لرده آلی یوخ دور و اسرائیل دولتی بواپشی گوءره نلری، تانیمیر.

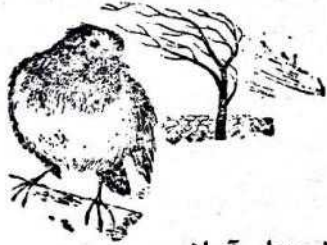
بونو دئمک لازم دیر کی، " مناخیم بگین "، یا صلح و حقوق. بشردن دم ووران آغا، همان آدام دیرکی " دیریاسین " ماجراسین یاراتدی، اونون ایندیده اللریندن فلسطین شهیدلرینین قانلاری دامجیلاییر. فلسطین خلقی آواره اولدو. " غزه " منطقه سینه هجرت ائتمک ایله ملل متحد سازمانی اونلاردان حمایت ائتمگی عهده سینه آلدی. بئله لیکه صهیونیسیم زور ایله شوونیستی و نژاد پرستانه اسرائیل حکومتین یاراتدی. صهیونیسیم فلسطینده مستقر اولاندان سونرا، ټوز یئرین برکیتمک ایچون آرتیق راق آمریکا امپریالیسمینه ساری یاخینلاشدی. بئله شیطانلار قاباغیندا دایانان فلسطین خلقی ۱۹۶۵- نجی ایلدن آیاغا قالمیش و ساحلی مبارزه یه آل ووردولار.

بو دوءگوشلر نتیجه سینده، انقلابچی دولغون و هیجانلی شعریت یاراندى. فلسطین شاعرلرینین چوخو، ټوزلری مجاهد و دوءگوشجو ایمیشلر و شعر اونلار ایچون انقلاب ایده ال -

لارین ایره‌لی آپارماق وسیله‌سی دیر .
اونلار ئوز شعرلرینده دوگوشچولرین دایانماقلارین ، قهرمانلیقلارین و کیشی لیکلرین بیان
اندیرلر و خلقی آرتیق‌راق مبارزه و دایانماغا چاغیریلار .
فلسطین شعری ، انقلاب حادثه‌لرین منعکس ائله‌کی تاریخی جریانلاری بو شعرلردن
چیقارتماق اولار .

بورادا بو شعرلردن بیر نئچه نمونه وئریریک

قانیم ، یولوم ، شهریم ، آدیم
نشانیم . فلسطینلی عرب !
من بیر آلواوم فیرتانا و انقلاب اودوندان ،
من بیر حربیم کی چیربیرام ،
من بیر دولو باریت خزانه‌سی یم ،
من بیر ألم ، آماده توپ گولله‌سی اوستونده .
" قدس " دا ، " یافا " دا ، " رمله " ده
من اشغال اولونموش ئولکه‌مین انقلابچیسیم .

بودور او آزادلیق یولو
کی چریکلر آچیرلار ، ساواشیرلار .
دشنه آلدہ ووروشوروق ، دؤ یوشوروق
پبچاق ایله ، بئل ایله
موشک ایله ، توپ ایله ، دیرناق ایله .
انقلاب خلقین یولودور !
یولوم ، روحوم ، شهریم ، آدیم
نشانیم . فلسطینلی عرب !

نخل آغاچلاریندان آسلایین
منی دارا چکین . . . نخله‌خیانت ائتمیه جگم !
بوراً منیم ئولکه‌م دیر !
کئچه‌جگده شاده ، گولومسک
دوله‌لردن سود ساغاردیم .
وطنیم داستانلار انباری دگیل
خاطره دگیل ، هلال‌لار باغی دگیل
وطنیم بیر ناغیل یا نغمه دگیل
رازقی گول لری اوسته ایشیق دگیل
" وطنیم بیر غریبین آجیغی غمه‌دیر "
بوینئر ، منیم دریمدیر ، سومو گومدور .
ومنیم اوره‌گیم
اوتلاقلاریندا بال آریسی تک اویلاقا گلیر .

* * *

اگر چؤره‌گیمی الدن وئرمه‌لی اولسام
اگر یورغان - دوشگیمی ساتمالی اولسام
اگر داش کسن لیک ائتسم
یا حمال لیق
یا سوپورگه چیلیک

نخل آغاچلاریندان آسلايين !
منی دارا چکین ، آنجاق من هنج بیر واخت
اسکیکلک آلتیندا یاشامیاجام !

* * *

بو یوک راق اول . . . پارلاق راق اول
سنین ظلم و جورون هر نه اولسا ،
منیم گوزوم ، اتیم و قانیمدا بیر معشوق تک
و قالاجاقسان ، او جور کی بیزیم عشقیمیز
نسیمین عطرلی دیر
یئرین دادلی دیر
و من . . . آرتیق راق سئویرم سنی ،
الترین باغدیلا ،
و من هامی بولبول لر کیمی ،
اوخومورام
اوندان ئوترو کی زنجیرلر ،
منه ئویره دیرکی ، مبارزه ائدهم ، ووروشام

دو یوشم ، یئنده دو یوشم .
چون آرتیق راق سئویرم سنی !
منیم اوخومام گول تیکانلاری دیر ،
خامیش لوغوم ایلدیریم اوشاقلینی ،
اوره گیم قان دنیزی دیر ،

و سن یئر - گوینس ،
اوره گین یاشیل دیر . . . !
عشقین آشاغا گلهمسی ، سنینله یوخاری قالخیر
پس نه جور ، سنه آرتیق راق عاشق اولمایام .
و او واخت کی بیزیم عشقیمیز ایسته دی کی سنی
نسیمین عطرلی دیر !
یئرین دادلی دیر !
اوره گین یاشیل . . . !
و من سنین عشق اوشاغینام !
گو یچک اتگینده
رشد ائدیب ، بوی آتارام !

توضیح لر :

- ۱- امپریالیسم : لعنتده امپراتورلوق معنا سیندا دیر . آنجاق ایندی لیکده سرمایه دارلیغین سون مرحله سینده دئیلیلر . امپریالیسم بویوک شرکت لرین قامتینده ئوزون گورسه ده رک ، ملت لرین قانلارین ایچمک و اونلاردان مفتہ سینه ایش چکمگ ايله ئوز چیرکین زندگانلیغینا ادامه وئیریر .
- ۲- صهیونیسیم : صهیون کلمه سیندن آلمیشدیر کی بیر داغ آدی دیر اورشلیم یا بیت المقدسین جنوب غربی سینده . بیر مسلک یا ایده یادیر . شوونسیتی مرام ايله ، کی دئیر یهود قومی هامی ائل لردن یوکسک دیر و گرگ هامی سی فلسطین ئولکه سینده بیغیشالار و بو ئولکه نی او قومون رسمی وطنی سانیر .
- ۳- " یافا " ، " قدس " ، " رمله " - شهر آدلاری دیر .
- ۴- بو مقاله ده بیرینجی شعر فلسطین خالقینین نغمه لریندن ، ایگینجی شعر " سمیع القاسم " ، اوج و دوردونجو شعرده " محمود درویش " فلسطینلی شاعر لردن دیر .

سن ده " ویکتور " (۱) اولدون ئوز ئولومونله
 آرمان یولوندا ئولهن آرماندو .
 " پینوشه " بايقوش تک گو؟زه دگسهده ،
 اونوسفیل سئرجه بیلدن آرماندو!

پینوشه ئولهجهک سن ئولمه میسن
 - چوخدا کی چوخونا گو؟رولمه میسن -
 مگر سه قلبیمده دیریلمه میسن
 منیمله دانیشان ، گولهن آرماندو

هلده " کیم چی ها " (۲) داگوره یوردوندا
 ائشیتدیم دئدیلدیر اورا قوردوندا
 اودا گلهمگده دیر سنین آردیندا
 بورا دا قورولور شو؟لن آرماندو

بیزدن ده گلهن وار: " معصوم عظیمی " (۳)
 شعردن دوزهردی اینجی دوزومو
 ایت جهده سایمازدی گنجمیش رژیمی .
 آزدئیبیل شو؟لنه گلهن آرماندو

شمدانی گولدانی اوج گول آچیبده
 هرهسی بیر یئردن عطیر ساچیبدی
 کیم دئیبیر پاییزدی باهار گو؟چوبدو ،
 شاعرین ئولومو یالان آرماندو

طبیعت یئنیلسه انسان یئنیلمز!
 انسانلیق ئولگهسی پاییز قیش بیلمز
 شاعرین اوره گین یاندیران گولمز!
 باروت قاتیلیدیر گول لن آرماندو . . .
 بهرام - ائلچین

۵۹/۹/۲۱

۱۴

* آرماندو - بوگونله رده پینوشه حکومتی
 طرفیندن خائین جهسینه ئول دورهلن شیلی
 شاعری

۱- غالب مغناسینا گلن " ویکتور "
 باشقا بیر شیلی شاعری . - " خارا " - نین
 کیچیک آدی دیر کی اودا فجیع بیر حالدا
 سیلی ده ئولدورولموشدور .

۲- کیم چی ها جنوبی کوره شاعری دیر
 کی اورانین وحش رژیمی طرفیندن ایندیلیکده
 اذیت گو؟رمکده دیر .

۳- معصوم عظیمی پهئوی قولدورلارینا
 معروض قالدن آذربایجان شاعری . شو؟لن
 " جشن " شنلیک .

اوخوما آیهی یاس!

باغدا گل!

"باغدا گل!" قادان آلیم!
شکریم، ساری بالیم
غربتده، سن سیز، گوزل!
من نجه یالنیز قالیم؟

اوزوندی، گنجه بیتمز
جراغیم ایشیق وئرمز
آی چیخدی، ساری داغدان
گل، گوزل! باخجانی گز.

سنه گون دئمک اولماز
گل سولور، گونش سولماز
گوز ومدن گئدر اولسان
کوه نولده، نافقیش قالماز

دهردن ائتمه شکایت، اوخوما آیهی یاس
قوی نسیم داغدان اسیب، هم مئشه، هم باغ اوخوسون
بر "گرایلی" چاغیر! ای تورکه دارین مرد بالاسی!
سنین آهنگین ایله، هم دره، هم داغ اوخوسون
قوی چمنلیک ده سالیب کوچ و چادر قورسون اویا
اوبانین قیزلاری دا، انیله سین اوتراق، اوخوسون
قوی یابیل سین اویا، کندلره آهنگ طرب
ساهرین ماهنی لارین بلکه ده عشاق اوخوسون
بوراخ افسانه نی! عصرین اوخو آیدین کتابین
قوی او دنیایی گودن انفس و آفاق اوخوسون!

زینب پاشا باره سنده قوشما جا!

ساققال آغار تدیق، بئل بو کدوک
امجکلی فراش گورمه میشدیک!
* * *
دهده یوردو نواو جوزا ساتدیق
اونواله یب، کیسه گه قاتدیق
سوروندوک بیترده، یتمیشه چاتدیق
اینیک لی فراش گورمه میشدیک!

دریادا توفان، ساحلده چراق
کروانلا یولداس، اوغروویلا اورتاق
فعلهیه آغا، خانا قارا واش
بئله اوباش گورمه شیدیک!

تاریخین اگر دفترین آچسان، گوهره جگسن:
هر بابی و هر فصلی قیزیل قانلا بو یانمیش!
برنچه قزیل قبهلی معبد تیکیلیرکن:
خلقین ائوی اوچموش باشینا، خرمنی یانمیش
انسان کی حیات فلسفه سین آنلاماز اولدی،
دونیاده او، افسانهیه، افسونه اینانمیش!
شاهانه سرایلاردا، گنجه، توی دو تولاندا:
برچوخ قاپیلار، غمله و ماتمله قاپانمیش
گوردونمو، سورو ایچره، گئدن قوردی؟ آماندر!
باخ قویروغونا، گوزلرینه، سانما چوپان میش!
عصرین او قاری دایه سنه سو یله کی بیرده:
آرتیق دئمه لای لای کی یاتان ائلر او یانمیش.

ناصر دلی قانلی

ماللا نصرالدین حاققیندا

ماللا نصرالدین، تورک دیللی خلقلرین یاشادیغی بوتون عولکه لرده بو خلقلر ایله رابطه ده اولدوغو بوتون میللتلرده، دونیانین هر یئرینده آدی بیلین، لطیفه لری آغیزدان آغیزا دولاشان، حیاتی و شخصیتی افسانه لشمیش بیر خلق عالیمدیر.

بو خلق عالیمنین، سوژونو تدقیق ائتمک ساحه سینده بیر چوخ تدقیقاتچیلار چالیشمیشلار. هر میللتین، تاریخی بویونجا آنجاق خلق عالیملری بیر یاندان عوز میللتلرینین، بیر یاندان دا بوتون دنیا میللتلرینین آغزی، دیلی و دوشونجه نماینده لریدیر. هر میللتین تاریخی بویونجا بیر نجه نفر بیئتیشتیردیگی اینسانلار دیر خلق عالیملری. سوایله دیکلری هر سوؤز، یاشادیقلاری چاغاردا اولدوغو کیمی، سوراکی چاغلاردا دا رایج اولماقدا دگریتی ساخلاقدادیر. بیزیم ماللانصرالدین ده بیئله بیریدیر.

محقلر، اونون میلادی ۱۳نجی قرنده یاشادیغینا معتقددیرلر. حتا بعضی ساپ - اوجلارینی دگر لندیرن محقلر اونون ۱۲۸۴ - ۱۲۵۸ ایملری آراسیندا یاشادیغینی قایاغا چکیرلر. بو قرن آناطولی (مرکزی) - تورکیه (نین آن قاریشیق، آن سیخینیتی اولدوغو بیر قرندیر.

سلحوقی دوئلتی پارچالانمیش، کچیجک دوئلته لرحالینده یاشاماسینا ادامه وئریردی. بیر یاندان خارجدن گلن حمله و یغمالار، بیر یاندان ایچ قاریشیقلیقلار، اسکی دوئلت و اجتماعی وضعیتینین یوزولوپ پارچالانما - سیا، یخره یئر، هره سی بیر دوئلته قوروب، بیگیکلرین وجوده گلسمینه باعث اولموشدو. ماللانین لطیفه لرینده بو یوزوقلوغون، قاریشیقلیغین اثرلرینی گوؤرمک ممکندور. رشوه بیئن قاضیلر، ظالم بیگلر، خلقین زحمت و امگی حسابینا یاشان طفیلی استثمارچی فئوداللار. بوتون بونلار بوگون بیزه هره سی بیردستان کیمی قالیبدیر. آما من معتقدم کی ماللا نصرالدین بیر دستان شخصیتی، بیر افسانه قهرمانی دگیل. او، داربیر وضعیتده، ۱۳نجی قرنده آنا طولی محیطینده بو یوموش، ایدی. بیئله اولماسایدی خلق اونون ۷ قرن، خاطرینی دیری ساخلایب، بوتون دنیا دا اونو غوزونه متعلق بیلمزدی و سئومزدی.

ماللا نصرالدین، "سیوری حصارلدا" آنادان اولدو و "آق شهر" ده یاشادی. بونا گوؤزه اونون قبری ده "آق شهر" ده دیر. سون ایملرده آق شهر لیلر، ماللانین، شخصیتینه لایق، میللتلر آراسی مسابقه لر دوزه لتمدیر. ماللا - نصرالدینین لطیفه لری، قرنلر بویونجا خلق آراسیندا، سوایله نیب، بوگونه قدر گلیمشدیر. اونون لطیفه لری بیئش قرن قاباقدان قالان الیازماسی کتابلاردان دوتون دا، بوگونه قدر چاپ اولان کتابلاردا، بیئله، یوزلرجه تحقیقین و اثرلر و مقاله لرین موضوعونو تشکیل وئرمشدیر. تورک دیللی اولمایان خلقلرده، چاپ اولان کتاب و مقاله لرین سانینی دا برک

بو یاریش (= مسابقه) دا شرکت ائتمک ایچون، یالنیز آشاغیدا گلن سؤال لارین دوز جوابین بیزیم آدرسیمیزه گوندرین تابیزده سیزین هوش و عقلینیزه جایزه و ثرک .

سؤال لار:

- ۱- قانین بدننه دولانماغین کیم کشف ائدیب دیر؟
- ۲- کلرون یونی آغیردیر یا اتمی؟
- ۳- پنی سیلینی کیم تاپیب دیر؟
- ۴- گنچیدو یا ساق نه دئمک دیلر؟
- ۵- " حاجی قارا " پیسین کیم یارادیب دیر؟
- ۶- کورکملی رسام " پیکاسو " هارالی ایدی؟
- ۷- تانزانیا یا تانگانیا هاردادیرو مرکزی هارادیر؟
- ۸- " سحر ایشقلانیر " کتابی کیمین اثری دیر؟
- ۹- " موش و گربه " کتابی کیمین دیر؟
- ۱۰- " سیجان و پیشیگ " کتابی کیمین دیر؟
- ۱۱- چینین توپراقی بویوک دور ییلا برزلین؟
- ۱۲- بئرکره سینین اورتا حسابلا شعاع سی نجه متر دیر؟
- ۱۳- بئرکره سی و آی کره سی بویوک لوگو آراسیندا نه نسبت وار؟
- ۱۴- گونه یاخین راق اولان سیاره نین آدی نه دیر؟
- ۱۵- باخ و واگنر آن بویوک موسیقی دانلار هارالی ایدیلر؟

م - دوه چی لی

چوخدور . بوتون بونلار بیریئرده جمع اولونسا، بو بویوک بیر کتاب و سند اولا بیلیر . بویوکون بئله، ماللا نصرالدین ظرافتینی هیچ ده ایتیرمه ییب، گلجک ده، بئله ایتیرمه جک، اونلاردا ازیلمیش خلق مدنیتی چوخ واضح صورتده گوئرولور . بیلیر . بخصوص خلقین یارا- دیجیلیقی ذکاوت و بگنمه سی ماللانصرالدینین شخصیتنده متبلور دیر . فکر ائدیر سیز بوتون بو لطیفه لر ماللایا متعلق دیر؟ او صورتده کی بونلارین چوخینی خلقیمیز ئوز وضعینه مناسب ماللادان سونرا، یارادیب و ایچینه قاتیبدیر . بئله لیکله ایکی ماللانصرالدین اورتا یا چیخمشدیر . یا شامیش ماللا و یاشییان ماللا . ماللایا تورکیه ده (خوجا) و عربجه کتابلاردا (جحا) دئییرلر . بیریئجه لطیفه لریندن بورادا کتیریریک :

(۱) ماللا و اوغری - بیر گون ماللا نصرالدینین ائوینه اوغروگیره ر، آروادی دئیر کی : ماللا، اوغری ایچری گلیبدیر! ماللادا جواب وئیریر: آی آرواد! سن هئج دیممه، اوغروايشه یارار بیرشی تاپسین، الیندن آلقاق حاساتدیر .

(۲) هارا؟ - ماللابیر دیک باشلی قاطرا مینمیش و اونو اداره ائده بیلیر . یولدا بیری سوروشور: آی ماللا، هارا؟ ماللادا جوابیندا دئییرکی: قاطرین ایسته دیگی بئر .

(۳) چردکلری ده ... - ماللاخور ماییرکن، چردکلرینی چیخارتمیر . آروادی: ماللا، خورمانین چردکلرینی چیخارتميسان نیه؟ ماللادا: " آلدیغیم زامان خورماچی چردکلری ده چکدی دا - دئییه جواب وئیریر .

مسیحیت و علم

اورتا عصرلر (= قرون وسطا) ، آداملارین بیلگی جوخ محدود ایدی علم دئمک اولارکی ، هنج بیرشئی دوزگون روشن انده بیلمردی ، چون حله علم بیشره حاصل ائتمه میشدی .

مسیحیت ادعا ائدیردیکی ، انسان طبیعتین سیرلرینی آجا بیلمز ، چونکی دونیادا هر بیر حادشه ، گویا گوء بده کیلرین جوء کموایله باش وئیرر یونا کؤره ده اورتا عصرین عالیملری طبیعتی مشاهده و مطالعه ائتمردیلر . اولارین نظری انجیل کتابینین سازالمیش صحیفه لرینه دیکلمشدی ، بوکتا بید اولار ، بوتون سوء اللارا حاضر جا وابلار آختاریب تایماق ایسته بیدیلر .

انسانلارین حله قدیمده توپلامیش اولدوقلاری بیلگیلر حفتگ اوبدورمالار ایله عوض اولونوردو . انسانلار بیلیردیلرکی ، بیتریاستی ناسره شکلینده دیر ، گوئی بودایره نی قاپاق کمی بوخاریدان ئورتور ، گوش و آی همین قاپاغین اوستویله حرکت ائدیر .

آوروپالیلار ، آوروپانین خار حینده باش وئرن حادشهر حاقیندا اوزون مدت ، دئمک اولارکی ، هنج بیرشئی بیلمردیلر . وبوسیدن اوزاق ئولکهلریاره سینده مختلف افسانهلر اوبدوروردولار ، نقل ائدیپ دئیردیلرکی ، گویا ائله ئولکهلر واردیرکی ، اورادا یومروق بویدا حیرتدانلار و آت آباقلی انسانلار یاشاییر ، میوه احه ریسندن اوجوب حیخان قوشلار واردیر .

اورتا عصرلرده منجملک و کیمیاگرلک کیمی اوبدورما و بالانجی علملر ترقی ائدیردی . منجملر ادعا ائدیردیلرکی ، کلحگی گویا اولدوزلارا گوء ره معین ائتمک اولار . شاهلار ، فرماندهلر و جهانگردلر گوء ره جکری هر بیر ایشدن - قاپاق ، منجملردن استخاره ایسته بیدیلر . فیریلداقجی کیمیاگرلر شیره سز اولراق ، قووه صرف ائدیپ ، ائله بیر سیرلرلی ماده آختاریب تایماق ایسته بیدیلرکی ، اونون واسطه سی ایله بوتون فلزلری قیزیلا حئورمک ممکن اولسون . مسیحیت علمین انکشافینی لنگدیردی ، اوقور خوردوکی علم خرافه و افسانه لری یوجا حیخارتسن .

اولدور بو مسافرتده یاریم ،
 ذوق اهلینه یوخدور اعتباریم .
 مرکب گرک اولسا عزم راهه ،
 بسدیر بیزه خامه و سیاهه .
 ور توشه‌ی راه اولورسا مطلوب ،
 مضمون خوش و عبارت خوب .
 عزم ائیله‌یه‌لیم ، تعلل ائتمن ا
 منزل کسلیم ، تغافل ائتمن ا
 ای یخت وفاسیز اولما سن هم ا
 همراهلیق ائت بیزیلمه بیر دم ا

بو

طغرای مثال محبتدیر

و

دیباچه‌ی دیوان محنتدیر

دهقان حدیقه‌ی حکایت ،
 صراف جواهر روایت ،
 معنی چمنبنده گول تیکنده ،
 سوؤ رشته‌سینه گهر چکنده ،
 قیلیمیش بو روشده نکته دانلیق ،
 گلریزلیگ و گهرفشانلیق ،

" اسباب سخن نشاط و ناز است .
 زین هر دو سخن بهانه ساز است .
 میدان سخن فراخ باید ،
 ناطع سواری بی نماید .
 در گرمی ریگ و سختی کوه ،
 تا چند سخن رود به انبوه

بیرایش کی ، قیلیر شکایت اوستاد ،
 شاگرده اولور رجوع بیداد .
 گرچه بیلیرم بو بیر ستمدیر ،
 تکلیفی بونون غم اوزره عمدیر ،
 اما نئجه ائتمک اولور اکراه ا
 بیر واقعه‌دیر کی دوشدو ناگاه
 بیئیدیر بیئنه عذر دن شروعیم ،
 بو ایشده توکله رجوعیم .
 ای طبع لطیف و عقل والا ،
 ادراک بلند و نطق گویا ا
 دوشدو سفریم دیار درده ،
 کیمدیر منه یار بوسفرده ؟
 هر کیمده کی واردیر استطاعت ،
 درد و غم و محنت و قناعت ،

کیم : خیل عربده بیر جوانمرد ،

جمعیت و عز و جاه ایله فرد ،

مستجمع جملهی فضایل ،

بولموشدو ریاست قبایل ،

امرینه عرب مطیع و منقاد ،

که بصره مقامی ، گاه بغداد .

بیر بقعهده اولماییب قراری ،

گز مکده کئچردی روزگاری .

هر لحظه اوراردی اول یگانه

سرچشمه لره سیاه خانه .

سئیر ائیلر ایدی سوروب تنعم

گو، زلر اوزره مثال مردم .

اوضاع خیام مشکفامی ،

خلفه شب قدر تک گرمی .

هر منزله کیم گذار ائدهردی ،

صحرای بنفشه زار ائدهردی .

گلزارلار ایجره لاله چاغی ،

بنزهردی ائوینه لاله داغی .

اموالی جمیع حنسدن چوخ ،

اما بو جهاندا وارثی یوخ .

گر قیلسا اونو تلف حوادث ،

یوخ بیر خلفی کی اول وارث .

فرزندسیز آدمی تلفدیر ،

باقی ائدن آدمی خلفدیر .

نسل ایله اولور بقای انسان ،

نظم بشر و نظام دوران .

جان جوهرینه بدلدیر ائولار ،

ائولاد قویان ، قویار همین آد .

خوش اول کی خلفدن اول خوشدل

دونیادا بیر اوغلو اول قابیل .

پیرایه سی اول دستگابه ،

سرمایه سی اول عز و جاهه .

آه ، آر اولا بیر سفیه و سرکش ،

اطرافی کریمه و خلقی ناخوش ،

تشنیع اوخونا اولوب نشانه ،

بیزار اولا اوندان آتا - آنه ،

القصه ، اول افضل قبایل ،

اول پیر حمیده الخصایل ،

فرزنده اولوب همیشه طالب ،

تحصیل بقای نسله راغب ،

چوخ ماه لقا صنم لر آلدی ،

چوخ طرفه زمینه تخم سالدی .

چوخ ندرلر ائتدی هر مزاره ،

چوخ قیلدی نیاز کردگاره .

تا شیر قلیب فغان و آهی ،

عون ائتدی عنایت الاهی ،

بیر گئجه آچیلدی باب رحمت ،

بولدو اثر دعا اجا بت .

مقصود شمعی منور اولدو ،

صندوق امل دور ایله دولدو .

تدریح ایله قیلدی کلک تقدیر ،

نقش غرض رهیمده تصویر .

بر وئردی نهال باغ مقصود ،

آچیلدی گول حدیقه ی جود .

چون وعده ایریشدی ، دوغدو بیر

خورشید رخبله عالم آرای .

شاد اولدولار اوندان آتا - آنه ،

شکرانه وئریلدی چوخ خزانه .

القصه عدمدن اولدو پیدا ،

بیر طفل مذکر و مزکی .

خورشید کیمی کماله قابیل ،

عیسا کیمی طفل لیکده کامیل .

گئجه بارینی کئچمیشدی ... اهوارین همیشه کی کیمی سماسیندا اولدور لار پارلابیردی. دوشمان شمال شرقیدن ائتدیگی حمله دن نتیجه آلا بیلمه یب ، گئری اوتورموشدو. کوت عبدالله آدلانان شهرین کناریندا دوز شهره گیرهن بولون قاباغیندا دایرهوی شکلینده سنگر گورونوردو. ایران شهرلریندهن کونوللو اولاراق گلن دویو شچوللر، ۱۵ گون اولاردی پولاد کیمی سنگرده دایانیب دوشمانی شهره داخل اولماغا امکان وئرمه میشدی ...

سو گئجه سنگرین ایچرسینده قهرمانلار پیچلدا شیردیلار ..

جاسم آدلی جوان عرب یولداشلارینا فرحله دئیردی .

- قارداشلار صباح سحر بیزه کوءمک گله حک ، او سوءزونو قورتارامیش سس ائشیدیلدی ..

او جلد سس گلن طرفه دونوب جیغیردی : ایست ! حرکت نکند !

گلن جدی حالدا دئدی " آشنا .. " جاسم تازادان سوروشدو ، کیم ؟ ! ایره لی گلن جدی حالدا " بایک .. بایک " دئییه دایاندی .

جاسم " کریم سن - سن " دئییه اونایول آجدی . اصفهالی کریم یولداشلارینا سو گتیرمیشدی . او سویو بیئرینه قویدو وئئز ئوز بیئرینه کئچدی .

بایک دسته نین فرماندهی سوءزومه ادامه وئردی :

بلی . عزیز قارداشلاریم ، اونو دئیردیم ، دوشمان خام خیال ائتمیشدی ، اولار حساب ائدیر دیلر بیر هفته ایچرسینده بیزیم چوخ شهرلریمیزی دوتا حافلار . اولار خلقیمیزین بیریلیگینه پیی آپارا بیلمه میشدیلر . جاسم اونون سوءزونون دالیندا غلیظ عرب لهجه سی ایله دئدی " اولار آنلایا بیلیمیرلر کی تاریخلر بویو ایران خلقلری وطن لرینی ناموسلاری و آئینلری کیمی سئویر و اوندان سون نفسلرینه قدر یئنده ده دفاع ائده حکلر " حب الوطن من الایمان " کلمه سی ایرانیلارین اونودولماز شعارلاریدیر .

بلی عرب قارداشیم " یارو فکر ائدیردی بیری بیر هفتدده تسلیم ائدیب آلی - قولو باغلی اربابی آمریکا امیربالیسئلرینه تحویل وئره حک " سنگرده اولان غیر دوگوشچولرین قوحاسی اونون سوءزونه قووهت اولاراق دئدی .

- بیلرسیز دوستلار ایران و اورتا شرقیده یاسایان خلقلرین دوستلوقونو اینگیلسلر و آمریکا امیربالیسئلری یوزموش و بو حادثه دن منفعت آیارمسلار . اسدی یئنده بو قارا ساستی نئجه سینده (۱۵۵) ملیوندان آرتیق اولان عربلر سر دئککلر ..

سزیم اسلامی افلاسمیز اولارین گوزلرینه سیر اولو اوح اولوب ، حالق میر دنیا با ت

انندی کی حلقه‌س برلگی فارسیندا هنج بر خارجی دوستان دابانا بلمر
شده سیری و احس سرق اولکه لریس حلقه‌سینا اسارنده ساحلاماق و اولارین طبیعی
تروپیکسین تالان ائتمک ایچون بو قارداش فرغنی سالمسلار ا عراق اولکه سین
سابقین دولت باشجیلاری آغالاری سین جوقدان بری حکدگی نقشه ایله ایرانا حمله
انیدلر...

آما بو سفر فازسلار دئیمسک بولوقما اولارین بوغازیندا گیر انده حک آسما اصلیند
لگودیکده ایران و عراق خلقری دینی و صنفی بر قارداش دیرلار... دینی اوباکوره
کی بیز هامی مز مسلمانیق و صنفی میللتیمزین اکثریتین رحمتکشلر تشکیل وئیریر. ئورونو
آیدین گورورسونوز جهه‌ده اولار هر ایکی طرفده، کارگر و کندجی بالالار دیر.

گنج پاشیندا زنجالی دوه یوشچو اونا یاخینلاش حرارتله سوئه باشلادی.
- دوستلار بیزیم شهرده دئیلر کی پیچاق ئوز دسته‌سینی کسیر... تقصیر بیزیم
کارگرلریندیر. ایستر او طرفده ایستره بو طرفده. اگر بو رحمتکشلر دنیادا بیرلشسلر
هنج بر زمان بئله قارداش قیرغینی اولماز!

قوجا کارگر گلیب زنجالی دوه یوشچونون دوداقلاریندان ئوپدو و دئدی: - دنیا
رحمتکشلرین بویوک آرزوسو بودور کی برلشسلر!

من سیزه قول وئیریم، بو پارلاق حادثه اوز وئره حک بیرده دنیادا انسان آرزولارینی
محو اندهن بو چرکین جنگ هنج بر زمان وجودا گلمه‌دک... اونون سوزلری سنگرده
اولان قهرمانلاری گلجکده فارشی امیدلندیردی... سکوت یئنه‌ده هر طرفی بورودو...
اصفهانلی دانشجو اولارین گلجکده فارشی اولان بو فکرلریندهن اویانان کیمی اولدو و
دئدی:

- دوستلار سیز هامینیز کارگر یا کندلی سیز بوردا فقط بیز ایکی نفر دانشجوبوق، اگر
دنیا کارگرلری بیرلشسلر و ئوز آرزولارینا چاتسالار... اوندا بیز نه اندهک؟
حاسم اونون سوزینه بئله جواب وئردی "آی قارداش ده، گوروم سین آبادان اولاندا،
دانشجو دنیا یا گلمیشدین؟! برکدن گولدو.
باک اونا مهربان حالدا: - عزیز قارداش ده، گورهک آتان کیم دیر؟ هانکی کارخانانین
صاحبیدیر؟

اصفهانلی بیز سوز تاپا بیلیمه‌ب، گولرهک دئدی: -
- والله، نه عرض اندیم آقام، حله کارخانا صاحبی اولمایب، او بیز نفر توخوجو
کارگردیر... بو زمان اونون همشهریسی بئله دئدی "الله کریم دیر... آرقالب
توخوجولار ئوزلری کارخانا صاحبی اولسونلار... هامی بو سوئزدن گولدولر...
باک یولداشلارینا دیدی - "بوگونکی سوروموز فورناردی، ایندی هر کس اوز وئرسده
استراحت انده بیلر. بو بر امر ایندی. دوه یوشچولر اوز بئرلرسده اسلحه‌لرینه دایاس

گوزلرینی یومدولار، یاری یاتمیش، یاری آیق چورت وروردولار. جاسم ایله بابک کئشیک وئردیلر. . . جاسم اونادونوب دئدی:

- بابک دئییه بیلرس بیزه هانکی شهردن گوئمک گلجک؟

- بیلیرسن کی من علم غیب بیلرم. هاردان گلیبلر گوزوموز اوسته بیئرلری وار. جاسم گولرهک بابکه باخدی او ایسته بییردی بابک کیم جدی و اونون لهجد سینده سوزلرینی دئسین " سیزین اودیلار اولکه سیندن ا " بابک گولومسه دی. . . او ایسه سوزونه ادامه وئردی:

دوز دئدیم ا. . . آرزوم بودور جنگ تئز لیکده قورتارسین سن ایله تبریزه گئدیم. همه میشه دانیشدیغین ارک فالاسینی و ستارخانین باشادیقی یئری گوروم. بو آرزومو آللادان جدی اولراق ایسته بیرم!

- آلاسه جدی بنده لرینی چوخ سئویر. حتما بو آرزویا چاتارسان دئدی.

دستنه نین باشچیسی بابک ۳۵ یاشیندا چوخ قوی، انلی کوره کلی، جدی بویوک قارا گولره مالیک ایدی. اونون تونج قوللارینی گورهن حرکت زمانی قدیم پهلوانلار کیمی محکم آددیملارلا ایره لی گئتدیگی گورهن، اونو بیر عادی آدام یوخ قدرتلی آذربایجانلی پهلوانی، گوزلرینین فارشتیندا گورور دولر. اونو یارادان تبریک دئییردیلر. اوسوادالی تبریز (ماشین سازی) کارخاناسنین فنی شعبه مدیری ایدی او آدینا چوخ اوخشایردی قورخماز، مهربان جدی بیر انسان ایدی.

او آذربایجاندا، عراقلیلار تازا ایرانا حمله ائدهن گونلرده بویوک بیر دسته ایله گوئللو اولراق اهوازا گلیمشدی. . . اونلار بو سنگرده ۱۰ نفر ایدیلر، دوشمان شهره گیرمک ایسته دیکده پولاد کیمی اونلارین فارشیسیندا دایانیب بیر نفری بئله شهره قویما میشدیلار، حتی دوشمان ایکی تانک و بیر چوخ سرباز آلدن وئریب گئری دونموشدورلر. بابکین دسته سیندن ۲ نفر شهید اولموشدو. اونلارین بیری مراغالی کندچیسی اوبیری ایسه اورمیله اییدی، ایکی نفرده شیرازلی دانشجولاریندان یارالانیب تهرانا گونده ریلیمشدی.

بابکی بولداشلاری حد دینون آرتیق سئویردیلر. او وروشدا اول ئوزو قایا قدا اولاردی. . . جاسم اونو ئوز قارداشیندان آرتیق سئویردی. اونون مهربانلیقی و دوزگون جنگی حرکتلری دوستلارینی حیرته قویموشدو.

دوشمان ایکی دفعه شهره گئیرمگه چالیشمیش آما بابکین دسته سی اولاری گئری قایتار میشدی. . . حله تیغه دوشمان آرتیق فعالیت ائدیردی بو جبهه دن شهره داخل اولسونلار. . .

نیمایوشیج و بیانی شعر

اجاق سرد

مانده از شبهای دورادور
 بر مسیر خامش جنگل
 سنگچینی از اجاق خرد
 اندرو خاکستر سردی
 همچنین گاندر غبار اندوده‌پیر
 اندیشه‌های من ملال انگیز
 طرح تصویری در آن هرچیز
 داستانی حاصلش دردی .
 روز شیرینم که با من آشتی داشت
 نقش ناهم‌رنگ گردیده
 سرد گشته ، سنگ گردیده
 بادم پاییز عمر من کتابت از بهار روی زردی
 همچنانکه مانده از شبهای دورادور
 بر مسیر خامش جنگل
 سنگچینی از اجاق خرد
 اندرو خاکستر سردی

حله ناصرالدین شاه قاجار جو کم‌سدار
 لیغینین ایلك چاغلاریندا ، ایران فارس ادبیاتی ،
 دگیشیکلیگه دوغرو یو یوروردو ، امیر نظام ،
 قایم مقام ، دهخدا و باشقالاری ، بوزامانلاردا
 ادبیاتین اوزون بیر تحوولونون بناسین قویمو -
 شدولار .

مغول وصفوی لردن بویانا ، چیرکین و
 نیفرتلی حالا دوشن فارس ادبیاتینین کوکونو
 کسنلرین جدی و ایلکین چالیشانلارینداند ،
 " میرزا تقی خان امیرکبیر " بو شاهین صدراعظی
 اولموشدور .

مشروطیت انقلابیندان سونرا ، بئله
 چالیشمالار ئوزونه کسگین و عمومی بیرحال
 دوتدو و فارس شعری ، ایستهر محتوی و ایستهر
 سده شکیل یاخیمیندان تحووله اوغرادای . بو
 تحوولون باشلیجا عامیللریندن : ادیب‌الممالیک ،
 ملک الشعرا باهار ، ابولقاسیم لاهوتی ، میرزاده
 عشقی ، ایرج میرزا ، پروین اعتصامی ، فرروخی
 یزدی ، نیمایوشیج و باشقا صنعتکارلار اولمو -
 شدورلار .

فارس شعرینده ، عروض وزنی ، عربدن
 آلینیب تکمیل اولونموشدی . داها قدیمدن ،
 وزنلرین تغییری مسأله‌سی بحث ائدیلمیشدی .
 خیلی بیانی وزنلر و آهنگلر وجودا کلمیشدیرلر .
 لاکن بو مختلف بیانی وزنلر آنجاق بیئه عروض
 چرچیوه سینده قالمیشدیرلار .

سویوق اوجاق

اوزاق گنجه لردن ، دوشو بدور قالیب ،
سیگوتا بورونموش مئشه یولوندا ،
خیرداجا اوجاقدان دوزولموش داشلار ،
ایچلرینده ایسه سویوقجا بیرکول .
توزایچره بوروموش قانادلارینی .
ملاللی دیر منیم مفکوره لریم .
اویوق هر بیر شئین تصووریله ،
بیرناغیلدیر ، هامی درتدیر حاصللی .
شیرین گونلریم کی منله دوستدورلار ،
نیهایت داهادا فرقلی اولوبلار ،
آن سویوق اولوبلار ، بیردش اولبار .
سارالمیش بیر یازدان یازلمیش نسخه ،
عؤ مورومون منیم پاییز دمیله .
نئجه ده کی اوزاق گنجه دن قالیب ،
سیگوتا بورونموش مئشه یولوندا ،
خیرداجا اوجاقدان دوزولموش داشلار ،
ایچلرینده ایسه سویوقجا بیرکول . . .

ألته حله فارس کلاسیک ادبیاتیندا ،
هجایی وزنله قوشولان شعرلر ، ئوزونه رغبت
قازانما میشدیر و دئمک اولابیلر کی ایندی بئلهجه
شعرلره آل تاپابیلمه ریک ،

بئلهده ، نیما یوشیج ، یاراتدیغی یئنسی
شعر قالیب لارینا ، "آزاد عروض" آدی وئر میشدی
اودئمیشدی :

"منیم شعریم ایچگی و رقص مجلس لرینه
یئر تاپما ییر . . . آنجاق خلقیمین احتیاجی و
احساسلارینی دیندیرمک اوزهره ، طبیعی خلق
دیلی ایله بو یئنسی وزنلری ایجاد ائتمیشدیم .
نه دئمک ، بودا بیرجوره شعر دیر .

بو وزنلرین اصیل دایاغی ، عروض بحرلر
یدیرلر . نیهایت من ایسته بیرهم کی عروض
بحرلری بیزه تسلط تاپماسینلار ، بلکه بو بیز
اولاق کی اولنلارا جوربه جوربه دو یغو لاریمیز و
ایسته کلریمیزله مسلط اولاق "

بینه دئمیشدیر : "شعری تشکیل وئرن و
تکمیل ائدن آنجاق وزندیر . منجه وزنسیز شعر ،
چیپلاق انسانا اوخشاییر . بیلیریک کی انسانا
گؤزه للیک وئرن گنیمه وزینت دیر . بئله لیکله
من وزنی ایسته کلاسیق حالیندا ایسته رسه ده
آزاد شعر طرزنی ایله لازم و حتمی بیلیرم "

نیما ، فارس شعرینده اولان أسگی قالیلاری
مثلا قصیده ، غزل ، مثنوی ، ترجیع بند ، رباعی
و باشقلارینی قیراغا قویوب ، آیریجا ئوزو
یاراتدیغی قالیلاردا یئنسی مضمونلار آجدی .

نیمانین یاراتدیغی قالیلار ، یئنسی وجودا
گلمیش شکللر اولماقلارینا باخما یازاق ، دیل و

مرغ مجسمه

مرغی نشسته بر سر بام سرای ما
مرغی دگر نهفته بروی درخت گاج
می خواند این بشوری گویی برای ما
خاموش است آن یکی - دودی بروی عاج - . . .

نه چشم‌ها گشاده ازو ، بال ازو نه وا ،
سرتا به پای ، خشکی برجای و بی تگان
منقارهایش آتش ، پره‌های او طلا
شکل از مجسمه بنظر مینماید آن

وان مرغ دگر آنکه همه گارش خواندندست ،
از پای تا بسر همه میلرزد او به تن .
نه رغبتش بسایه‌ی آن گاج ماندن ست ،
نه طاقتش به رستن از آن جای دلگشن .

لکن بر آن دو چون بری آرامتر نگاه ،
خواننده مرده‌ایست ، نه چیز دگر جز این .
مرغی که مینماید خشکی به جایگاه ،
سرزنده‌ایست با گشش زندگی قرین .

مرغی نشسته بر سر بام سرای ما ،
میهم حکایت عجیبی ساز میدهد .
از ما برسته‌ای مست ولی در هوای ما
با ما درین حکایت آواز میدهد ! . . .

ادبیات قایدالارینا باغلی قالمیشدیرلار . او آسکی
قالیبیلاردادا شعر یازماقدا اوستادیدی ، آنجاق
اونلاری یعنی مضمونلار قوجاقلایا بیلمه‌دیکلر
بندن ، مصر فسیز و کوهنه گوژوردو .

نیما گتیره‌ن اوسلوبلار ، داها فارس
ادبیاتیندا یعنی شعر (= شعرنو) آدی آلدی :

دغدگی‌میز کیمی ، نیمانین یارادیجیلیغی ،
ادبیات اوسلوبلارینا اویغون اولاراق هم محتوی
و هم ده قالب جهتیندن اصلا " یعنی شعر "
اولموشدور . نیمانین دویدوقلاری ، ایستسی و
جانلی دیلی ایسه ، طبیعی ، صاف و فصاحتلی
ایدی و أبدا خیلی آیندی کی یعنی شعرچی لرله ،
قیاس ائتملی دگیلیر .

سؤز بوق کی نیما فارس یعنی شعری نیمن
آتاسی دیر : نیما ، ئوز خلقینین شاعری ، ئوز
اجتماسینا باغلی انسان ، ئوزمیللتی ایچسون
حاقسیزلارین و حاقسیزلیقلارین میلی مودافئعی
اولوردو سادا ، ایندی کی نیمایولوگده‌نلرین آن
چوخو ، یالنیز غریبه ترکیبلی سطرلره دوزمگی
باجاریرلار !

نیمایوشیچین اصل آدی ، "علی اسفندیاری
نوری" ایدی . شمسی تاریخینین ۱۲۷۴ - نجی
ایلینده (۱۸۹۵ م .) مازندراندان اولان یوش
کندینده دوغومشودو ، آتاسی ابراهیم نوری ی
اسفندیاری ، مازندرانین متمکن مالک لریندن
ایدی . نیما ایلك تحصیلاتینی ئوز دوغمما
کندینده آلاندان سونرا ، ۱۲ یاشیندا ایکن ،
آتاسی آمریله تهران‌دا سن لوئی کاتولیک مدرسه
سینه یازیلدی . ایلك مکتب خانادا ئوبره‌ندیگی
فارس جا و عربجه دیلرینه ، بورادا آلدیغی

هیکل قوش

اوتوروبدور بیر قوش بیزیم دام اوسته ،
باشقا قوش گیزلنیب شام آغاجیندا .
او خویور بو شورلا ائیله سن بیزه ،
او ایسه سیکوتا بور ونوب داها .

نه گؤز آچیر نه ده بیرقانا د چالیر ،
ترینمیر او اصلا ، قورو قالیب دیر
اودا اویسی یئکری ، التون پرلری ،
هئیکل صورتینه اونو سالیب دیر .

باشقا قوش کی ایشی یالنیز او خوماق ،
تیتیره بیر بدنی باشدان - آ یا قا .
داها نه رغبتی قالیب دیر گاجا ،
نه طاقت اورادان واریب قاچماقا .

لاکن ، نوتن اوردان ! گؤزه تله گؤزون ،
او خویان نولودور ، آنجاق بونو بیل !
باشقا قوش کی ائدیپ هئیکل تک نوزون ،
حیاتا باغلی دیر ، نه گرگدیر دیل ؟

بیر قوش وار دامیندا ساراییمیزین ،
عجب بیر حکایه سؤیله بیر بیزه .
بیزدن قورتولسادا ، فیکری بیزله دیر ،
حکایتده همدیل اولوبلار بیزله ! ..

فرانسوزجانلی دا آرتیردی . و مدت سونرا ،
ادبیات معلمی " نظامی وفا " تشویقی ایله شعر
یازماغا باشلادی .

اونون شعرلری اوزون مدت مجله لـر و
مجموعه لر صحیفه لرینین گوشه لرینده قالدی ،
آنلاشیلما دی ، و آجی - آجی دانیلدی و تحقیر
اولوندو .

مین اوج یوز بیرینجی (۱۳۵۱) ایلینده
یایلان ایلك ثوبه نیشی : افسانه اؤنون آن
موفق اثری سانیلیر .

نیما کلاسیق فارس شعریندن صاحب اولدو
غو تجروبه لری غرب ادبیاتینده ان آلدیغی
الهاملارلا ، او یغونلاشدیریب و بئله جه
حرکتلی ، گؤزهل و عصره لازم اثرلر یاراتمیشدیر .
۱۳۳۹ نجو ایله ، فارس ادبیاتیندا ،
یئنئ شعر اؤنون آدیله مترادیف قالاراق ، آناسی
نی االدن وئرمیشدی .

نیمایوشیج حیاتنی نین سونوندا دئمیشدیر
سه ده کی شعرلریندن یالئز دوؤرو قیطعه
سی ادب و کلام با خیمیندان قبول ائتملی دیر ،
ایندی اؤنون بوستون اثرلری ، فارس دیلی
باشادوشن لرین مختلف طبقه لری طرفیندن
نهایتلی رغبتله قارشیلانیر . حتی کؤهنه شعر
چی لرده ایندی کی یئنئ شعرچی لردن نیفرتلرینی
بیلدیره رهک ، بو بوؤوک صنعتکارا ، حورمتله
باخیرلار و اثرلرینی - علی الخصوص خـلق
کوتله لری - دؤنه ، دؤنه او خویورلار .

بورادا تقدیم ائتدیگیمیز نیمایوشیج یـن
اثرلریندن آذری جه یه چئویر دیگیمیر دؤرد قیطعه
شعرینده ، اؤنون نوز دیلین وافاده سین ساخلاماغا
چالیشمیشدیق .

کوسوب، اوز ولایت لرینه دونموشلر . . . .
 آخی، جانیم، اوگون اوستادین " داماغسی
 چاغ " ایمیش . . . او، " حکیم سنائی عزنوی " نین،
 " تیم " عنوانی، هرزه قصیده سینی همده،
 " عبدالرزاق هروی " نین نظمه چکمیش اولدوغو
 " الفیه و شلفیه " سنی اوخویا جاقمیش!

دوغروسو، اوستاد، تورک قیزلاریندان اوتانمیش
 و قصدا " اوللارین آنا بایالارینا اهانت ائتمشدر
 کی دوزروب گندسین لر . . . و مملکت لرینه دونرکن
 " فارس ادبیاتی " باره سنده " دستان " قوراشدیر
 ماسینلار . . . .

- " رستم التواریخ " نین یازدیغنا گوره،
 گویا، ایران شاهی، کریم خان زند، شیرازدا
 " عشرتخانه " یه قیزلاری دولدورورکی، کوردوستان
 دان، خوزستان دان، خوراسان دان، قوناخ گلن
 اسیرلره و حاکملره، " قصه سویله سینلر، شراب
 سوناسینلار، ساز آهنگیله رقص ائتدسینلر .

-- آخی - بو ایش، بیرن امدار سلطانا یاراشان بر
 ایش دگیل دی . . . .
 - جانم! بو بر شاهانه " سیاست " میش. اگر
 " گوزل ماللا فاطما " لار و عشوه لی " مرجان " لار،
 غمزه لی " یاسمن " لر، امیر لری " سرگرم " اتمه
 سیدیلر، مملکت امن و امان اولماز دی و خلقین
 اوزو گولمزدی . . . . آشوب دوشردی!

* سوناماق: تقدیم

شیرین صحبت!

- نه ایچون تاریخ کتابلاریندا آریالیلاری نجیب،
 هرمد، تورکلری ایسه وحشی آدلاندیریمیلار؟
 - چوکی فلم دوشمان الینده دیر . . . .

- آسما اعجالاری وهیکل لری ایله بزنیلمیش،
 گوزل و آباد بیر شهر اولان " بابل " ی، ویران
 ائدن " کبخسرو " ی، نه ایچون " تورات "
 آقیشلامیشدیر؟

- بو سری قدیم دورانلارین یهودی سوداگر
 لریندن و خاخاملاردان سوروشمالی .

- پارلاق مدنیتته مالک اولان مصری و یوناستانی
 فتح ائدیپ خرابه رارا چئویرن " دارا " یا، نه
 ایچون " بو یوک دارا " دئتمیشلر؟

- قان توکلر و ویرانگرلر ازلدن بو یوک
 یارانمیشلار . . . . کیچیک یارانسایدیلار، دونیا
 خلق لری نین اوزو گولردی . . . .

- سلجوقیلرو ایله خانیلر دوراندان، ایرانین
 دورت بریاندا قیمتلی معماری آثار و گوزل مینیاتور
 لار یادگار قالیب در . . . . دئمک کی اوللار صنعتیه
 و هنره راغب اسانلار ایمشلار.

حالبوکی " استاد نفیسی " اوسور سینده
 درس وررکن، سلجوقلاری " وحشی " آدلاندیر-
 میش بو اوزدن تورکیه دن، تهرانسا، " فارس
 دیبایی " حصیلی ایچون، گلن تورک حاسیم قیزلار

مەكتەپ با شىنەد

... تونقال باشىندا كىلار خيالدا دالمىشىدىلار. ھىچ كىس دانىشمىردى. كرىم دابىنىن ناغىل ائندىگى عجايب و خيالى احوالاتدا اونلار روحلارنى اوخشايدان غرىبە بىر ذوق تاپىردىلار. اۆرەكلرىندە تصور ائدىلمز بىر قەهرمانلىق آرزوسو اويانىردى. گىجەنىن قارانلىغىندا، قىشىن حزين، لاکن سويوق كولگىنى اونوتموش كىمى ايدىلر. سانكى قارشىلارنىدا، گىنىش بىر ساحەدە اوزانىب گىدن، ساكت و معمالى تىرىزىن اولدوز كىمى چىرىپىنان ايشىقلارنى بىلە گوۋموردولر. حتى نه اوستونده اوزاندىقلارنى، ئوزلرىنىن ھارادا اولدوقلارنى دا اونوتموشدولار. اونلار خيالدا دالمىشكن تونقالىن يانىندا ايجى كوۋزە دولو سماور نىققىلدايىب قاينا ماغا باشلادى. كرىم كىشى سماورىن سسىنە فىكىردن آيىلدى. اوزونو دستە نىن خدمتىندە حاضر دورموش صالحە توتدو:

— آ بالا بىر او چاينىكى ياخالايىب دىملە گوۋرەك... صالح داغ سودان چاينىكە آچىب چالخالادى و البىنى كئارا اوزادىب قاراتلىغا سېلەدى. كرىم كىشى نصىحت آمىز بىر ادا ايله:
— اوغول، — دىدى، — گىجە اىستى سو آتانداندا بىم اللە ئىيرلر. اللە تعالى گوۋرە گوۋرە نىمىن اجنەنى ياندىردىن. گناھدىر، ئوزونەدە خطاسى دەبەر.

صالح، چاينىكە چاى آتىب، اعتناسىزلىقلا سماورىن آلتىنا توتدو:
— قورخما، كرىم دابى، — دىدى، — اللە تعالى دونىدا انسانلاردان بوۋىوگ اجنە ياراتمايتىب. بىر اوزونەدە آدمان باشقا نه وارسا، افسانەدىر.

— استغفر اللە نە، اوغول... آغرىن، گوۋرون اگىلر... اللە ائلە مەسىن، دىلىن توتولار. قولاق آس، من سە بىر حكايەت دانىشىم، گوۋر اجنە وار، يا بوخدور، ئوز گوۋرەمە گوۋرەموشم. من دانىشىم، سەندە توبە ائلە...

عجايب بىر صحبتە قولاق آسماق ھوسى ماراقلاندىردى. دستە يىئە بىرىندە قىمىلدادى. اوتورانلار نظرىنى كرىم كىشىە دىكىدى. فدائىلردن كىم ايسە:
— كرىم دابى، زحمت چك بو چوخانى دا قولونون آلتىنا قوى، راحت اولسون، — دىئە چوخاسىنى دوۋردقات بو كوب متكە كىمى كرىم كىشىنىن ساغ قولونون آلتىنا قويدو. كرىم كىشى

بیر ایکی دفعه صلوات چئویردی . دوغوروداندا قارشیسیندا گوۋزه گوۋردنمز عجاب قوهر دورموش
کیمی جدی و واهمهلی بیر وضعیت آلاراق یئنی بیر حکایه دانیشماغا باشلادی :

– سوۋز و اختینا چکر، قیرخ – قیرخ بیئش ایل بوندان قاباق، ائله گئجه نین بیئله بیر
زامانی ایدی . کئنده کورسو قوروب دوره سینه بیغیشمیشدیق . منیم ۱۴ – ۱۵ یاشیم آنجاق
اولاردی . رحمتلیک ددهم ساغ ایدی . اوزون قیش گئجه لرینی اونون ناغیللارینا قولاق آساردیق .
قونوم – قونشودا گلردی . خیردا اوشاقلار ، جاوان گلینلرده اولاردی . الله اجنه یه لعنت ائله سین .
گوۋره سن هاردا یامانلیق ائله دی کی ایندی بورادا صحیتی دوشدو . اوندادا گئجه لر آنام ملعونون
بیس عمللریندن دانیشاردی . زاهی آروادلارین اوره گینی چکیب آپاردیغینی ، گئجه لر تک جای
قیراقلاریندا ، پیهلرده ، ائولرین باجاسیندا گردیگینی ، اوشاقلاری اوغورلادیغینی دئیهردی .
کافرین خاصیتی پیسیدیر . هر کسین آدینی بیلر . بعضا قوجا کیشی ، بعضا جاوان اوشاق شکلینه
دوشوب آپارماق ایسته دیگی آدمی گوۋهر . . . خلوت بیر یئرده آدینی جاغیرار ، باخارسان
هئج کس یوخدور . آما آدینی جاغیریلار . اوندا گرک جواب وئرمه سن ، او ساعات "بسم الله"
دئییب ، صلوات چئویره سن . وای او آدمین حالینا کی جاغیراندا سس وئره . " بعلی " دئدی ،
ایشی قورتاردی . او آدمین سسینی اوغورلاییر . . . کیمین کی سسینی اوغورلادی ، اسیر ائدیب
آپاراجاق . آپاردیغی آداما داش داشیتدیرار ، داغلارین ، قایالارین ، اوجوندان آسار ، قورد
ماغارالارینین آغزیندا گزديره ، غرض ، اولمازین اذیت وئره . او انسان نسلینین دوشمنیدیر .
جاغیراندا گرک سس وئرمه سن . چوخ زاماندا او قویونلارین ایچینده گیزلنر .
. . . صالح یاری استهزالی بیر ادا ایله :

– کریم دابی ، بوجن شیاطین اولماسایدی ، ایندی بیزده بیر گونه چیخمیشدیق ، – دئدی .
– ائله ملتین ئوینی بیئله شئیلر بیخدی . . .
گوۋرونور کی کریم دابی صالحین اوره گینه دگمک ایسته مه دی .
– سنین نه خوشونا گلیر اونودا یادیندا ساخلا ، اوغول . دونیادا هرکسین خوشونا گلن
یاخشیدیر ، – دئییه آللرینی اووشدوردو و استکانی گوۋتوروب جای سوزدو . . .

میرزا ابرهیموفون "تونقال باشیندا" حکایه سیندن
اختصارلا وئریلدی .

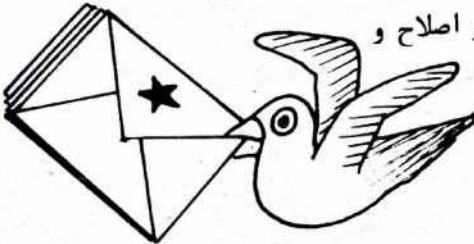

سرمقاله زیر عنوان "فقط راه انقلاب" پیرامون افشای ماهیت سازشکارانه ی لیبرال بورژوازی و قطع ریشه ی نازشاهی و نقایص موجود (ص ۲-۳) شعر کوتاه "بستیز" از ع. سلامی و "ستار" از ع. صلاحی (ص ۴) شعر "سمفونی حیات" از ع. بیحیوی (ص ۵) قسمت دوم شرح حال و آثار محمدعلی هیدجی (ص ۶-۹) پیرامون هنر مقاومت فلسطین (ص ۱۰-۱۳) شعر آرماندو از بائتلچین (ص ۱۴) چهار قطعه شعر از حبیب ساهر (ص ۱۵) مقاله ئی در باب طنزهای سیاسی ملانصرالدین (ص ۱۶-۱۷) مطلبی برای نوجوانان درباره مناسبت مسیحیت با دانش و دانشوران (ص ۱۸) قسمت سوم از منظومه "لیلی و مجنون" اثر محمد فضولی (ص ۱۹-۲۰) داستان کوتاه از مبارزات ملت ایران علیه صدامیان آمریکائی (ص ۲۱-۲۳) مقاله ئی در باب زندگی و خلاقیت نیما یوشیج و ترجمه دو قطعه از او به آذربایجانی (ص ۲۴-۲۷) چند قطعه طنزی از اولکر در افشای ماهیت مورخان و ادبای طاغوتی (ص ۲۸) قطعه ئی از یگداستان کوتاه میرزه ابراهیموف در باره مبارزات مردم آذربایجان علیه رژیم آمریکا و محمدرضا شاه معدوم (ص ۲۹-۳۰)

آدرس جدید ما صندوق پستی ۳۷۶۷ / ۴۱ منطقه پستی ۱۴ تهران

چاپ اولسون، اولماسین گئری قایتاریلماز، اثرلر اوخوناقلی خط ایله گؤندریلمه لیدیر. یازیچیلار هیئتتی یازیلاردا دگیشیکلیک آپار بیلر.

انقلاب یولوندا (در راه انقلاب) مجموعه ادواری
ادبی - سیاسی . زیر نظر: ح. صدیق . با موافقت بخش
مطبوعات دادستانی انقلاب . اداره در حک و اصلاح و
درج مطالب رسیده آزاد است .

نمره ۴
۵۹/۱۰/۱۵

Inqilab Yolunda (On the way of Revolution)
Azerbaijani political and cultural collection
P.O.Box 41/3767, Tehran-14, IRAN

ایران خلاقترینین اصل دشمنی آمریکا المیر بالیزمیله مبارزه اتمک ایچون بیرلشک!

دیجیتال کننده : نینا پویان